

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

I

Коли нарешті з мене зняли гіпс і лікарі досхочу навітшалися моїм безпорадним становищем, а сестри доправили мене до того стану, коли я міг обережно рухати власними руками й ногами, і мене почало вже нудити від того, що, розмовляючи зі мною, вони сюсюкали, як то буває, коли розмовляють із малими дітьми, Маркус Кент порадив мені оселитися десь у сільській місцевості.

— Свіже повітря, спокійне життя, утримання від будь-якої праці — ось найліпший рецепт для вас. Ваша сестра догляне за вами. Їжте, спіть і наслідуйте життя рослин настільки, наскільки зможете.

Я не запитав у нього, чи зможу знову коли-небудь літати. Є такі запитання, які людина ніколи не ставить, тому що боїться почути на них відповідь. Так само впродовж останніх п'яти місяців я ніколи не запитував, чи буду приречений протягом усього свого життя лежати на спині. Я боявся почути коротку лицемірну репліку від сестри: «Навіщо ви

ставите такі запитання? Ми не дозволяємо своїм пацієнтам плести всяку нісенітницю!»

Тому я ні про що не запитував — і все було гаразд. Я знав, що не буду безпорадним калікою. Я міг рухати ногами, до яких були підв'язані товсті підшви з бавовни та вовни, стояти на них, навіть міг ступити кілька кроків — а якщо я почувався як авантюрне немовля, що тільки навчається перебирати ніжками, якщо коліна мені тремтіли, то це пояснювалося лише моєю слабкістю та відсутністю практики й мало невдовзі минуться.

Маркус Кент, — а він лікар добрий, — дав на те, про що я не запитував, відповідь:

— Ви одужаєте повністю, — сказав він. — Ми не були певні до минулого вівторка, коли ви пройшли останній ретельний огляд, але тепер я можу вам підтвердити це цілком авторитетно. Але це буде дуже тривала й марудна справа. Марудна, одноманітна й нудна, якщо мені дозволено так висловитися. Коли йдеться про лікування нервів і м'язів, мозок мусить допомагати тілу. Будь-яке нетерпіння, будь-яке невиправдане хвилювання чи роздратування відразу ж відкине вас назад. І хоч що б ви робили, не прагніть одужати надто швидко. Будь-який невиправданий поспіх — і ви знову потрапите до лікарні з тяжкими наслідками. Ви повинні сприймати життя без поквалу й легко, у тому темпі, який музиканти позначають терміном *legato*.

Одужувати доведеться не тільки вашому тілу, а й вашим нервам, які були надто ослаблені необхідністю так довго підтримувати вас ліками та наркотиками. Тому я й раджу вам оселитися в сільській місцевості, придбати там собі дім, зацікавитися місцевою політикою, місцевим лихослів'ям, сільськими плітками. Стежте за життям своїх сусідів із пильним та доскіпливим інтересом. Якщо ви дозволите мені дати вам добру пораду — оселіться в такому куточку світу, де у вас не буде друзів, що жили б десь поруч.

Я кивнув і сказав:

— Я вже думав про це.

Я не міг уявити собі нічого нестерпнішого, як таку ситуацію, коли люди з близького тобі оточення ні на мить не залишають тебе самого, переповнені співчуттям та бажанням побазікати з тобою про власні справи.

«О, Джері, та в тебе просто чудовий вигляд! Ви згодні зі мною, друзі? Повір мені, чоловіче, і подумай, які штуки витинав би на твоєму місці Бастер!»

Ні, це не для мене. Собаки мудріші за нас. Вони відповзають у якийсь тихий куточок і залишують там свої рани, й не повертаються у світ доти, доки повністю не одужають.

Ось так і вийшло, що Джоана і я, переглянувши безліч рекламних оголошень, де агенти з продажу нерухомого майна палко вихваляли будинки та маєтки в усіх куточках Британських островів, обрали

«Зелений дрік» у Лімстоку як одну з можливостей, яка була для нас спокусливою передусім тому, що ми ніколи не були в Лімстоку й нікого не знали в тамтешній місцевості.

А коли Джоана побачила «Зелений дрік», вона відразу вирішила, що це саме той будинок, який нам треба.

Він стояв приблизно за пів милі від Лімстока, біля дороги, яка вела до вересових пустирищ. То був акуратний низенький білий будинок із похилою вікторіанською верандою, пофарбованою в побляклий зелений колір. Звідти відкривався гарний краєвид на зарослий вересом схил, де внизу ліворуч стримів шпиль церкви в Лімстоку.

Той будинок належав родині неодружених дам, кількох міс Бартон, із яких залишилася живою лише одна, міс Емілі.

Міс Емілі була чарівна маленька бабуся, до неймовірності схожа на свій дім. Лагідним голосом із нотками вибачення вона розповіла Джоані, що раніше ніколи не здавала свій дім в оренду і їй би навіть думка така не спала, «але ви ж розумієте, моя люба, сьогодні життя стало зовсім іншим — доводиться сплачувати великі податки, а мої акції, які я завжди вважала такими надійними і багато з яких мені рекомендував сам менеджер банку, майже не дають сьогодні прибутку — це все чужоземні впливи, звісно! Одне слово, жити сьогодні дуже й дуже

нелегко. Хоч мені й не до вподоби сама думка про те, що в моєму домі житимуть чужі люди, але треба шукати якогось виходу й, скажу вам по щирості, коли я побачила вас, то мені стало радісно від думки, що саме ви хочете тут оселитися, — адже цей дім потребує молодого життя. І мушу зізнатися, для мене було б великою прикрістю, якби тут оселився якийсь чоловік!»

Тут Джоані довелося сказати про мене. Міс Емілі мужньо витримала цей удар.

— О, моя люба, я розумію вас. Яке горе! Розбився, кажете, літак? Які ж вони хоробрі, ці молоді чоловіки! Але тепер ваш брат практично буде інвалідом...

Ця думка, схоже, втішила лагідну стару даму. Лишень, я буду неспроможний на ті брутальні чоловічі витівки, яких так боялася Емілі Бартон. Вона зі страхом поцікавилася, чи я не палю.

— Він димить, як фабричний комин, — сказала Джоана. — Але, — визнала за потрібне додати вона, — я роблю те саме.

— Усе гаразд, усе гаразд. Пробачте мені за дурне запитання. Боюся, — і ви в цьому щойно переконалися, — я не встигаю за часом. Усі мої сестри були старші за мене, а моя люба матінка прожила до дев'яности семи — ви тільки собі уявіть! — і була дуже вразлива щодо таких речей. Так, так, я розумію, сьогодні всі курять. Єдина проблема, мабуть, у тому, що в домі нема попільничок.

Джоана сказала, що ми привеземо стільки по-пільничок, скільки буде треба, і з усмішкою додала:

— Ми не станемо кидати недопалки на ваші гарні меблі, обіцяю вам. Я терпіти не можу, коли бачу, як хтось так робить.

Отже, все було домовлено. Ми винайняли «Зелений дрік» на пів року, залишивши за собою право продовжити цей термін ще на три місяці, й Емілі Бартон сказала Джоані, що сама вона влаштується дуже зручно, бо оселиться у своєї давньої покоївки, «моєї вірної Флоренс, яка одружилася після того, як прожила з нами п'ятнадцять років. Така чудова жінка, а чоловік її працює в будівельному бізнесі. Вони мають дуже гарний будиночок на Гай-стріт і дві чудові кімнати на верхньому поверсі, де мені буде надзвичайно зручно жити, а Флоренс прийме мене з великою радістю».

Тож усе начебто склалося для нас якнайкраще, угоду було підписано, і в належний час Джоана та я приїхали й оселилися в цьому будинку, причому служниця міс Емілі Бартон Партрідж погодилася залишитись і дуже справно виконувала всю роботу в домі при допомозі «дівчини», яка приходила щоранку й була, схоже, трохи недоумкувата, але чемна й приємна.

Партрідж, худа й не дуже весела жінка середніх літ, готувала чудово і, хоч вона не схвалювала нашої звички пізно вечеряти (міс Емілі мала звичай

вечеряти дуже легко, одним вареним яйцем), проте пристосувалася до нашого способу життя й навіть дійшла до розуміння того, що я потребував відновлення своїх сил.

Через тиждень по тому, як ми влаштувалися в «Зеленому дріці», до нас з урочистою церемонністю прийшла міс Емілі Бартон і залишила нам свою візитівку. Її приклад наслідували місіс Симінгтон, дружина адвоката, міс Гріфіт, сестра лікаря, місіс Дейн Колтроп, дружина вікарія, та містер Пай, що мешкав у колишньому монастирському будинку.

Джоана була дуже вражена.

— А я й не знала, — сказала вона з благоговійним страхом у голосі, — що люди досі мають звичай робити візити ввічливості, та ще й з візитівками.

— Бо ти, моя дитино, нічогосінько не знаєш про сільське життя, — сказав я.

— Не мели дурниць. Я провела безліч вікендів на лоні природи.

— Це не одне й те саме, — відказав я.

Я на п'ять років старший за Джоану. Пам'ятаю, як тоді, коли я ще був малим хлопцем, ми жили у великому білому занедбаному й брудному домі, який стояв на межі поля, що збігало вниз до річки. Пам'ятаю, як я пролазив крізь хаші малини, ховаючись від садівника, і запах білої пилюки на подвір'ї біля стаєнь, і рудого kota, що його перетинав, і гупання кінських копит у стайнях.